

Zondag 13 november 2011
Matteüs 7:1-5

OORDEEL NIET

(Over gastvrijheid 6)

Voor het in de praktijk brengen van gastvrijheid is het hebben van oordelen of vooroordelen over anderen een enorme sta-in-de-weg.

Kritisch zijn

Als Jezus zegt 'oordeel niet', raakt hij een thema aan dat diep in onze levens zit. Hij weet dat. We hebben een onstuitbare drang om over alles en iedereen een (kritische) mening te hebben. We zijn voortdurend mensen in vakjes aan het stoppen. Dat blokkeert een open en ruime relatie. Het woord 'oordelen' is in het Grieks *krinein*, dat terugkomt in ons woord 'kritisch'. Nu is oordeelsvorming niet verboden (denk aan de rechtbank en aan het gevaar van naïviteit). Maar hier gaat het om een oordelen dat nauw samenhangt met het veroordelen (*katakrinein*) of terecht stellen van de ander die je leven binnenkomt. "De meest verspreide variatie van de behoefte te oordelen is de behoefte de anderen te veranderen" (Lytta Basset, in: 'Ik oordeel niemand. Het evangelie, meer dan moraal').

Geoordeeld worden

Jezus geeft niet als reden: 'want oordelen is fout (een morele insteek) of 'God zal oordelen' (een geestelijk inzicht, vaak verbonden met het laatste oordeel) maar laat ons in het hier en nu contact maken met de pijn in onze ziel. Want we ervaren allemaal dat we veroordeeld worden door anderen. Jezus legt onze gewonde en geschonden werkelijkheid bloot: we zijn gekwetst door oordelen die over ons zijn uitgesproken. Het doet zeer dat het mysterie van ons unieke persoon zijn niet is geëerbiedigd. We verlangen er allemaal naar om niet bekritiseerd te worden. Jezus richt zich dus tot mensen die op dit gebied al een hele geschiedenis achter de rug hebben: we zijn ervaringsdeskundigen. Nog een stapje verder: we ontvluchten of onderdrukken de pijn van het geoordeeld zijn door over anderen te oordelen. Kritiek op de ander is ook een manier om de kritiek die ik op mezelf heb niet onder ogen hoeft te zien.

Ijsberg

"Wie beweert dat hij dat gevoel niet kent, dat hij niet weet wat het gevoelsmatig betekent dat anderen over hem al een oordeel hebben geveld, heeft dit gevoel hoogstwaarschijnlijk naar de

diepste regionen van zijn ziel verwezen, omdat het te pijnlijk was. Het topje van de ijsberg blijft echter zichtbaar, en dat is het topje van onze behoefte te oordelen" (Lytta Basset).

Hypo-kritisch

Jezus geeft nog een reden aan waarom we niet moeten oordelen: we zijn er absoluut ongeschikt voor. Nooit overzien we alle aspecten van een situatie of doorgronden we de ander in alles wat er speelt. Jezus overdrijft op dit punt gigantisch: de balk is zoveel als een lantaarnpaal. Die past niet eens in een oog. Maar Jezus maakt duidelijk: ieder mens heeft al meer dan genoeg om handen als hij of zij oprecht zichzelf onderzoekt op tekortkomingen. Je bent hypokriet (van *hupokrinein*) als je onder-oordeelt, als je de dingen slechts vanuit een zeer beperkte invalshoek bekijkt, zonder oog te hebben voor je eigen gebreken.

Ik veroordeel u ook niet

Het verhaal over de betrachte vrouw is een confronterende illustratie bij de uitspraak 'Oordeel niet'. Jezus wordt door de schriftgeleerden gedwongen om een keuze te maken tussen het handhaven van de wet van Mozes (de traditie) en de liefde voor een uniek mens (barmhartigheid). Maar hij toont een derde weg, die van de zelfreflectie.

Oordeel niet,
opdat er niet over jullie
geoordeeld wordt.

Matteüs 7:1

'Wie zonder zonde is mag de eerste steen werpen'. Ook de enige die zonder zonde is, oordeelt niet, maar roept wel op tot een nieuw leven. Jezus zegt: 'Ik oordeel over niemand' (zie: Joh. 8:15-16 en ook: Joh. 3:16-17, Rom. 8:1).

Drie tips

1. Betrap jezelf op je oordelen!
2. Oefen je in de kunst van het niet-weten!
3. Oordeel niet, maar zegen!

In gesprek

1. Hoe zie je in jouw leven de behoefte om te oordelen?
2. Welke (voor)oordelen zijn er over jou uitgesproken?
3. Hoe ben jij bezig de balk uit je oog te verwijderen?
4. Hoe ga jij de drie tips hierboven in de praktijk brengen?

Jos Douma
www.josdouma.nl